

Iskajta vsaki četrtek
in velja s poštnico
vsed in v Mariboru
s pošiljanjem na dost
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroske
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katoliške
kovaške družbe do
konec leta 1904.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloge listi št. 4
se v tiskarni in pri
gospodni Novak na
velikem trgu po 10 h.

Nekopisti se ne vra-
žajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oglasila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inzerati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 19.

V Mariboru, dne 12. maja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Ljudske pravice.

V enem zadnjih člankov smo razložili volivno reformo, ki jo je sklenil štajerski deželni zbor dne 10. novem. 1903 in katero je potrdil cesar. Izmed 8 poslancev četrte kurije (skupine) pripadajo trije na slovenske okraje. Volilci v tej kuriji bodo vsi moški, ki so dosegli starost 24 let in so najmanj šest mesecev bivali v dotični občini. Osem poslancev bo prihodnjih več v deželnem zboru. Na slovenske okraje pripadajo trije. Torej tukaj so vam, dragi slovenski kmetje in delavci, prvič dali trohico vaših pravic. Tudi vi plačujete davke ravno tako kakor grajski in veleposestniki, in vaši davki so večkrat bolj občutljivi kakor davki za grajske in meščane. Zmiraj bolj in bolj se povdaja dandanes vrednost dela, vrednost krvavo zasluženih novcev. Seveda je še dosti stare šare v ljudstvu, še vedno je mnenje razširjeno, da samo ta kaj velja, ki ima denar — denar je sveta vladar — pravijo. Žalibog, da je temu še dandanes res tako — a mi moramo stramiti za tem in se zmiraj potegovati za to, da bo dobilo tudi delo vrednost pred svetom. Kdo dandanes kaj velja? Poglejmo malo: Zvečer se vračata delavec in kmet od težkega dela domu — nihče se ne zmeni za nje. — Pa pride kočija in iz nje stopi gospod, ki se je za zabavo pripeljal v vas. Vse se mu priklanja. Mož je kapitalist, on živi samo od denarja, tudi dobrot nič ne deli. Kateri je več vreden? Naš odgovor se glasi: Delavec in kmet z žuljavimi rokami. Seveda pa naše besede niso naperjene mogoče proti

tskim možem, ki »z glavo delajo« in se trudijo — kajti tudi to delo je veliko vredno in mnogokrat jako težavno. Tisti pa, ki v resnici delajo »z glavo« požrtvovalno in tudi izpolnjujejo svoj poklic na svetu, se ne bodo upirali pravicam delavskega in kmeškega stanu, ker bodo vedeli, kaj je ročno delo vredno.

Z novo volivno reformo ste torej dobili nekaj pravic. Pokažite pri prihodnjih volitvah, da ste tudi zrela za te pravice, da jih veste upoštevati in ceniti. Volite le take moše, ki čutijo z vami, katerim so znane krivice, ki se vam godijo, volite slovenske moše!

Rusko-japonska vojna.

Fenvančen — padel.

Poročilo iz Tokia pravi, da so se Japonci v petek polastili Fenvančena. Napadli so Ruse, predno so se opomogli od svojega poraza ob Jalu, pri katerem so, kakor trdi došlo poročilo japonskega poslanstva na Dunaju, skupno izgubili nad 3000 mož. Ker je Fenvančen za Ruse zelo važna postojanka, vršil se je ljut boj. Rusi se morajo torej umakati dalje proti Mukdenu.

O bojih pri Fenvančenu je došlo naslednje poročilo:

Pariz, 7. maja. V noči od torka na sredo je zapovedal general Kuroki, da se glavni del Japonske, pri Jalu izkrcane armade poda proti Fenvančenu. Ondi so se vršili silno krvavi boji za okoli stoječe višine. Na obeh straneh je bilo veliko žrtv. Poročila iz Söula

javljajo, da so se Rusi v četrtek iz taborišča v Fenvančenu umaknili. Kuroki sam je tedaj stal le še nekaj kilometrov od Fenvančena. Predno so Rusi zapustili mesto Fenvančen, so zažgali mesto in uničili vsa živila.

Port Artur na suhem obkoljen.

Najnovejša poročila trdijo, da je Port Artur odrezan na suhem od ostalih ruskih čet. Iz Petrograda baje brzojavljajo v London: Brzojavna in železniska progla od Mukdena proti Port Arturu je pretrgana, le s pomočjo brezžičnega brzojava oddajajo Rusi svoja poročila.

Dne 9. t. m. došla brzojavka z Dunaja poroča, da je oddelek japonske armade, ki se je izkrcal na Liaotunu, zasedel Pulautken, razdril železniške in brzojavne zveze, tako da je Port Artur dejanski odrezan od ostalega ruskega vojaštva.

Ako je to res, tedaj pravim poveljnikom trdnjave imenovani general Smirnov ne bo mogel priti v Port Artur. Provizorični poveljnik trdnjave, general Stössel, je izdal 6. t. m. sledeče dnevno povelje: »Dne 30. aprila in 1. maja je prekorajil sovražnik z veliko vojno silo rako Jalu. Naše čete so se umaknile na pozicije, katere so si prej izbrale. Včeraj je izkrcal sovražnik znatno število vojske južno od Pietseva in v bližini zaliva Kiučau. Sedaj se prične za nas delo. Sovražnik bo gotovo pretrgal železniški promet ter skušal potisniti naše čete do Port Arturja, da oblega to trdnjavo, ki je ruska obrana na skrajnem Vstoku. Branite jo, dokler ne dosepejo čete, ki nam prinesejo pomoč. Štejem si v svojo dolžnost

Listek.

Kako so Medvedov oče Sršenko ozdravili.

I.

Odkar biva človeški rod na zemlji, zasledujejo ga mnogovrstni sovražniki, ki mu pretijo od vseh strani in ga skušajo ugonobiti. Tak sovražnik človeškega rodu je tudi bolezen. Dolžnost vsakega zemljana je, da se vojskuje zoper sovražnike, ki mu grenijo življenje. Ta boj je dvojen: človek se bojuje s krepko roko ali pa »z uma svetlim mečem.« Akoravno pa je človeški rod v lečenju jako napredoval, se zanimal za vse bolezni in jih skušal razkriti, naj si bodo še tako skrite, se je pa vendar na neko bolezen premalo oziral in jo premalo upšteval, ki lahko postane pogubonosa za vse sloje človeške družbe, namreč — bolezen na jeziku. To bolezen dobijo moški le redkokrat, najčešče se prime žensk. Dobis pa to bolezen, ako jezik prepogosto rabiš, ga preveč sušeš.

Tako bolezen je imela tudi Sršenka. Ne vem vam več za gotovo povedati, kaj je Sršenka zmotilo, da se je vjel in vzel to žensko

v zakon. No, naj bo, kar hoče, resnica je pač bila, da je pri Sršenu »ona« nosila hlače.

Sršen je bil potrpečljiv človek, jako potrpečljiv. Kadar le količkaj ni bilo prav, se je vstopila Sršenka med hišna vrata in čez »plot« njenih zob se je vsulo celo krdelo besed, ki so bile bolj grneke kakor pa sladke, včasih še celo strupene. In kadar so letele krilate besede kakor strele na dekle, hlapca ali pa celo na Sršena, tedaj jojmene tistemu, ki jih je moral čuti. Če Sršenka ni hotela z lepega odnehati, je rekel sosedov hlapec: »Pri sosedu pa pšenico vejejo, ali pa se gospodinja krega.« Te besede pa so bile kakor voda na ogenj in so vsaj za nekaj časa podušile zolč in jezo Sršenkino.

V Hudi vasi je bil letni semenj. Sršen je prodal svoja oobro rejena volička, in ker se mu je kupčija dobro obnesla, sta šla s sosedom k »Matijčetu«, ker sta dobro vedela, da takega, kakor ga toči »Matijče«, ne najdeš po devetih župnijah naokrog. Dobro sta se imela pri steklenici rujnega vinca, ki je jima jelo počasno stopati v glavo in mešati mozgane. Opomniti mi je še treba, da Sršen ni bil pijanec. Kaj šel! Pa branil se pičate tudi ni in precej krepko je potegnil iz ko-

zarca, če si mu ga ponudil. Tudi ni bila njegova navada, da bi bil po nedeljah dolgo izostajal, ne, ne, skrbne gospodinje so ga stavile celo svojim možem v zgled, kadar so ob nedeljah prepozno prihajali domu. Toda na sejmov dan ga je »božji žegen« zmotil tako, da se ga je precej nalezal. Prehudo pa ravno se tudi ni bilo in še precej korajšno jo je lomstil proti domu.

Bližal se je hiši. Joj, joj, zdaj se je spomnil, kaj ga čaka. Alo! Kakor debela toča na piodonosna zitna polja, tako se je vsula kopica nečednih besed na ubogega Sršena. Toda hladnokrvno je vse poslušal in še smejal se je razkačeni ženi: »Če sem jih kdaj zaslužil, sem jih danes«, si je mislil. To pa je Sršenko še bolj razjezilo, da se ji mož še posmehuje. Popadla je metlo, ki je slonela za durmi, in lop po njem! — Toda Sršen je bil mož, Sršenka pa le ženska. — Lepo jo prime pod pazduho, jo pelje v stransko izbo in jo zaklene.

Sršenka ni vedela, kaj bi bila počela. Od jeze se je jokala. Obžalovala je, da je šla na Sršenovo, o, ko bila ostala doma, bi bilo vse drugače. Premišljevala je, kaj naj ukrene. Ali bi šla svojemu očetu potožiti vse, kar se ji je pripetilo? Ne, oče bi jo še okregali in pognali nazaj. Kaj naj tedaj začne? Nekaj ji je prišlo na misel. Saj res! »K Medvedu poj-